

Başvuru Numarası : 2025/81
Toplantı Tarihi/Sayısı : 04.09.2025/247
Karar Numarası : 2025/594
Başvuran : M.K.G.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı
2- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından gerçekleştirilen merkezi sınavlarda işaretleyici yardımı alan adaylara makul ölçüde ek süre ve ek puan imkânı tanınması, bu uygulamaların Dikey Geçiş Sınavı (DGS) dâhil olmak üzere tüm merkezi sınavlarda geçerli olması ve sınavlarda görev yapan personelin unvanlarının “yazıcı-işaretleyici” olarak değiştirilmesi taleplerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Ortopedik engeli nedeniyle el parmak hareket kısıtlılığı olduğunu, ÖSYM'nin yaptığı merkezi sınavlarda soruları işaretleyici yardımıyla cevapladığını, kendisine verilen sürenin engelli olmayan kişilere verilen süreden daha fazla olmasını,

b. ÖSYM tarafından ortopedik engellilerden ellerini kullanamayan adaylara işaretleyici desteğinin sağlanmasının yanı sıra makul düzeyde ek süre tanınmasını, Yükseköğretim Kurumları Sınavında (YKS) uygulanan ek puan uygulamasının DGS'de de geçerli olmasını ve adaylara destek veren sınav görevlilerinin unvanlarının “yazıcı-işaretleyici” olarak değiştirilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap ÖSYM Başkanlığı tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Başkanlıklarının ilgili mevzuat hükümleri ile Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kararları doğrultusunda, başta yükseköğretim kurumlarında lisans, lisansüstü öğrenim görecekt adayların puan sıralamasına göre tespiti, yerleştirilmesi; yükseköğretim kurumlarında atama, yükselmelerde esas alınan sınavlar olmak üzere ulusal ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

uluslararası her türlü bilim, yetenek, yabancı dil sınavları ile gerektiğinde yerleştirme işlemlerini ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamında ilgili kurumun talebine bağlı olarak kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında görev almaya veya görevde yükselmeye yönelik sınavları ve gerektiğinde yerleştirme işlemlerini yapma görev ve yetkisine sahip olduğu,

b. YÖK onayı ile yürürlüğe konulan DGS Kılavuzları uyarınca dikey geçiş süreçlerinin Başkanlıklarınca yürütüldüğü,

c. 2025 yılı itibarıyla Dikey Geçiş Sınavı'nda (DGS) engelli/sağlık sorunu bulunan adaylara sunulacak sınav uygulamalarının, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca hazırlanan 8/3/2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre düzenleneceği,

ç. Söz konusu Yönetmeliğin "Ek süre yardımı" başlıklı 6'ncı maddesine göre; okuyucu ve/veya işaretleyici desteği alan adaylara ek süre verileceği,

d. Yönetmeliğin geçici 2'nci maddesi uyarınca 2024-2025 eğitim-öğretim yılı başına kadar merkezi sınavlarda bu hükümlerin uygulanmayacağı, 2025 yılından itibaren DGS'de Yönetmelik şartlarını taşıyan engelli adaylara ek süre tanınacağı,

e. Başvuranın DGS'de engelli adaylara ek puan uygulanması talebiyle ilgili olarak; 2547 sayılı Kanun, 6114 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Dikey Geçiş Sınavı'nın usul ve esaslarının Yükseköğretim Kurulu kararları ile belirlendiği göz önünde bulundurularak Başkanlıklarınca bu konuda gerçekleştirilebilecek bir işlem bulunmadığı,

f. Talep eden engelli adaylara işaretleyici görevlisi tahsis edilmekte olduğu; bu görevlinin, adayın cevaplarının cevap kâğıdına ve/veya soru kitapçığına işaretlenmesi, aday tarafından yazılması gereken bilgilerin yazılması ve talep edilmesi hâlinde adayın söylediği işlemlerin kaydedilmesi veya okunması gibi görevleri yerine getirdiği, bu ünvanın mevcut uygulamadaki kullanımının devam etmesinin uygun olduğunun değerlendirildiği ifade edilmektedir.

4. Muhatap YÖK Başkanlığı tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile ÖSYM Başkanlığının görüşleri alınarak Kurul Başkanlıklarınca hazırlanan 8 Mart 2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik ile ÖSYM Başkanlığı tarafından yapılan merkezî sınavlar ve yükseköğretim kurumları tarafından özel yetenek sınavları ile yükseköğretim programlarındaki ders geçmeye yönelik sınavlarda engelli bireylere yönelik sınav uygulamalarından ve engelli kontenjanından yararlanacak aday ve öğrencilerin sağlık şartlarının belirlenmesinin amaçlandığı,

b. Yönetmelik hükümlerinin ÖSYM başkanlığı tarafından yapılan YKS ve DGS'yi kapsadığı ve 2025 YKS'den itibaren uygulanmaya başlanacağı,

c. Engelli adaylara yönelik ek puan uygulamasının ise Kurul Başkanlığı kararları çerçevesinde belirlendiği, adayların ortaöğretim kazanımları bilinmediğinden fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla yalnızca yükseköğrenime giriş sınavında engelli adayların ek puan ile desteklendiği ancak bir yükseköğretim programından mezun olan adayın

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

ilgili programın gerektirdiği bilgi, beceri ve yeterlilikleri elde etmiş olarak mezun olması beklendiğinden ön lisans eğitiminin devamı niteliğinde olan DGS’de ek puan uygulamasının yapılmadığı ifade edilmektedir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne cevaben başvuran; 2025 yılından itibaren DGS’de ek süre verileceği yönünde cevap verilmesine rağmen söz konusu ek sürenin ne kadar olduğu konusunda bir bilgi verilmediğini ifade ederek iddialarını yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10’uncu maddesi şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Çocuklar, yaşlılar, özürllüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

7. Anayasa’nın “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42’nci maddesi şöyledir:

“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

(...)

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

(...).”

8. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun uygulanmasında; ... d) Doğrudan ayrımcılık: bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi ... f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi ... i) Makul Düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirler” ... ifade eder.”

9. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür...”

10. Mezkûr Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık”

11. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesi şöyledir:

“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrafta belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür...”

12. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, “Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

13. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“(1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası “Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrası ise “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” hükmünü içermektedir. Dosya kapsamında başvuranın Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine (CİMER) yaptığı başvurular ile muhataplardan uygulamanın düzeltilmesini talep ettiği anlaşıldığından Kanun'un 17'nci

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili tarafa başvuru şartının sağlandığı kanaatine varılmıştır.

15. Ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesine göre engelliliğe dayalı ayrımcılık; siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı içermektedir. Aynı maddeye göre makul düzenleme ise engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz olmayan veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri ifade etmektedir.

16. EHİS’in “Eğitim” başlıklı 24’üncü maddesinin ilgili kısmı ise şöyledir:

“1. Taraf Devletler engellilerin eğitim hakkını tanır. Taraf Devletler, bu hakkın fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın sağlanması için eğitim sisteminin bütünleştirici bir şekilde her seviyede engellileri içine almasını ve ömür boyu öğrenim imkanı sağlar. Bunun için aşağıdaki hedefler gözetilmelidir:

(a) İnsan potansiyelinin, onur ve değer duygusunun tam gelişimi ve insan haklarına, temel özgürlüklere ve insan çeşitliliğine saygı duyulmasının güçlendirilmesi;

(b) Engellilerin; kişiliklerinin, yeteneklerinin, yaratıcılıklarının, zihinsel ve fiziksel becerilerinin potansiyellerinin en üst derecesinde gelişiminin sağlanması;

(c) Engellilerin özgür bir topluma etkin bir şekilde katılımlarının sağlanması.

2. Taraf Devletler bu hakkın yaşama geçirilmesi için aşağıda belirtilenleri sağlar:

(a) Engelliler engelleri nedeniyle genel eğitim sisteminden dışlanmamalı ve engelli çocuklar engelleri nedeniyle parasız ve zorunlu ilk ve ortaöğretim olanaklarının dışında tutulmamalıdır;

(b) Engelliler yaşadıkları çevrede bütünleştirici, kaliteli ve parasız ilk ve orta öğretime diğer bireylerle eşit olarak erişebilmelidir;

(c) Bireylerin ihtiyaçlarına göre makul düzenlemeler yapılmalıdır;

(d) Engellilerin genel eğitimden etkin bir şekilde yararlanabilmeleri için genel eğitim sistemi içinde ihtiyaç duydukları desteği almalıdır;

(e) Engellilere yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler, engellilerin tam katılımı hedefine uygun olarak, akademik ve sosyal gelişimi artırıcı ortamlarda sağlanmalıdır.

(...)”

17. Başvuranın DGS’de işaretleyici yardımı kullananlar için ek puan ve ek süre verilmesi talebi, 6701 sayılı Kanun’da düzenlenen makul düzenleme kapsamında ele alınmalıdır. EHİS’in 2’nci maddesinde makul düzenleme kavramı, engellilerin temel hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeler olarak ifade edilmiştir. Bu kavram çerçevesinde engelli bir birey, devletin ve özel sektörün de aralarında bulunduğu diğer aktörlerin, ihtiyaç duyulan imkânları sağlamak için ağır bir yük oluşturmayacak adımları atmaları yükümlülüğü olduğunu öne sürebilmektedir. Sözleşme, kişiye makul düzenleme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

sağlanmamasının engelli olmaya dayalı ayrımcılık anlamına geldiğini belirtmektedir (TİHEK, Engellilik Temelinde Ayrımcılık, Ayrımcılık Temelleri Serisi No:4, s. 6). Makul düzenlemenin sağlanması, engelli kişilerin diğerleriyle eşit bir şekilde hizmetlerden faydalanması ve herhangi bir faaliyete katılmasına engel olan durumların ortadan kaldırılması amacıyla örneğin çalışma hayatında, eğitimde, sağlık hizmetlerinde veya ulaşım hizmetlerinde yapılacak uyumlaştırmaları ifade etmektedir. Öte yandan makul düzenlemeye ilişkin diğer ülkelerdeki uygulamalar da göz önünde bulundurulduğunda; yönerge veya talimatnamelerde, test ve değerlendirme için belirlenen usullerde, sınav ve eğitim materyallerinde uygun düzenlemeler ile değişikliklerin yapılması da makul düzenleme kapsamında yer almaktadır (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Konusunda Parlamenterlere Yönelik El Kitabı, 2021, s. 57-59).

18. Makul düzenleme kapsamında somut olayda başvuranın idareye başvurusu öncesinde içerisinde bulunduğu halin engellilik durumuna uygun olup olmadığının, ilgili idarenin başvuran tarafından bilgilendirilip bilgilendirilmediğinin, başvuranın ihtiyacı olan düzenlemenin idare açısından mali imkânlar nispetinde olup olmadığının ve başvuranın talebinin ölçülülük, gereklilik ve uygunluk kriterlerine uygunluğunun tespit edilmesi gerekmektedir (TİHEK, B. No: 2023/712, K. No: 2023/777, 5/10/2023, para. 47-50).

19. Makul düzenleme yapmama türündeki ayrımcılığın değerlendirilmesi için ilk olarak, başvuranın engellilik hali ile bağlantılı olarak dezavantajlı bir konumda olup olmadığı tespit edilmelidir. Başvuran tarafından sunulan belgeler incelendiğinde; başvuranın %91 oranında engelli olduğu, tekerlekli sandalyeye bağımlı olduğu, el parmak hareket kısıtlılığı olduğu, sınavlarda işaretleyici yardımıyla faydalandığı anlaşılmıştır. Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik'te işaretleyici yardımı, cevap kâğıdında kendileri kodlama yapamayacak veya açık uçlu sorulara cevap yazamayacak adaylar ya da öğrenciler için cevap kâğıdında kodlama yapmak veya yazılı cevap vermek üzere ÖSYM tarafından ya da yükseköğretim kurumlarında ilgili anabilim dalı veya bölüm başkanlığı tarafından atanmış sınav görevlisi olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla kodlama yapamayacak, kâğıt üzerinde yazı veya işlem yapamayacak bir adayın sınav süresi bakımından engelli olmayan adaylara kıyasla dezavantajlı durumda olduğu açıktır. Nitekim Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik'te de işaretleyici yardımı alanlara ek süre verileceği düzenlenmiştir.

20. Makul düzenleme kapsamında ikinci olarak, muhatap kurumun bilgilendirilmiş olması gerekliliğinin karşılanıp karşılanmadığı incelenmelidir. Bu doğrultuda öncelikle başvuranın ek süre talebi bakımından hangi kurumun sorumlu olduğu tespit edilmelidir. 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Yükseköğretime giriş ve yerleştirme" başlıklı 45'inci maddesinde "Yükseköğretime giriş ve yerleştirme aşağıdaki şekilde yapılır: a. Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılır. b. Yükseköğretim kurumlarına esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezî sınavlarla girilir." hükmü yer almakta olup 2547 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin (e) bendinde "öğrencilerin yatay ve dikey geçişleriyle ve yüksekokul mezunlarının bir üst düzeyde öğrenim yapmalarına ilişkin esasları tespit etmek" Yükseköğretim Kurulunun görevleri arasında belirtilmiştir. Başvuranın ek süre talebi, Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde düzenlenmiş olup talebin muhatabı adı geçen yönetmeliği yayımlayan YÖK'tür. Başvuranın dosya kapsamına sunduğu bilgi ve belgeler incelendiğinde; başvuranın YÖK'e ek süre talepli bir başvurusunun olmadığı, başvurusunun ek puan verilmesi talebine ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla YÖK'ün ek süre talebini yerine getirmemek suretiyle makul düzenleme yapmamasından sorumlu tutulamayacağı değerlendirilmiştir.

21. Başvuranın DGS'de ek puan verilmesi talebi ise ayrıca değerlendirilmelidir. Muhatap YÖK'ün cevabi yazısında; adayların ortaöğretim kazanımları bilinmediğinden fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla yalnızca yükseköğrenime giriş sınavında engelli adayların ek puan ile desteklendiği, bir yükseköğretim programından mezun olan adayların programın gerektirdiği bilgi, beceri ve yeterlilikleri elde etmiş olarak mezun olmaları beklendiğinden ön lisans eğitiminin devamı niteliğinde olan DGS'de ek puan uygulamasının olmadığı ifade edilmiştir.

22. Yükseköğretime geçişte adayların öğrenim gördükleri kurumlardan kaynaklı farklılıklar dikkate alındığında; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim kurumlarından mezun olan bireylerin sahip olduğu akademik kazanımların standardize edilmesinin güç olduğu, dolayısıyla bu gruba yönelik ayrı değerlendirme usullerinin uygulanmasının mümkün olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık, DGS ve ALES gibi sınavlara katılan bireylerin, Yükseköğretim Kurulu'na bağlı yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmüş olmaları nedeniyle benzer akademik kazanımlara sahip olduklarının kabulü gerekmektedir. (KDK, B. No: 2019/19869, Karar Tarihi: 13/5/2020, para.19). Bu kapsamda, YÖK'e bağlı yükseköğretim kurumlarından mezun, aynı düzeyde eğitim almış bireylerin, yalnızca engel durumlarının zorunlu kıldığı teknik düzenlemeler (okuyucu/işaretleyici yardımı) ile desteklenerek aynı koşullarda sınava girmesi; ayrımcılık yasağının ihlali olarak değerlendirilememiştir. Nitekim DGS'de bedensel engelli öğrencilere ek puan verilmesi istemiyle yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada Danıştay 8. Dairesi, davalı idarece bu sınavlara girmek isteyen bedensel engelli adaylara talepleri halinde işaretleyici yardımı verilerek uygun koşulların sağlandığı gerekçesiyle davayı reddetmiştir (Danıştay 8. Dairesi, E. No: 2018/4841, K. No: 2020/3304, 9/7/2020).

23. Başvuranın bir diğer talebi ise kendisinde işaretleyici desteği veren sınav görevlilerinin unvanlarının “yazıcı-işaretleyici” olarak değiştirilmesidir. Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik'te işaretleyici yardımı, cevap kâğıdında kendileri kodlama yapamayacak veya açık uçlu sorulara cevap yazamayacak adaylar ya da öğrenciler için cevap kâğıdında kodlama yapmak veya yazılı cevap vermek üzere ÖSYM tarafından ya da yükseköğretim kurumlarında ilgili anabilim dalı veya bölüm başkanlığı tarafından atanmış sınav görevlisi olarak tanımlanmıştır. Muhatap ÖSYM cevabi yazısında; işaretleyici görevlilerinin, adayın cevaplarının cevap kâğıdına ve/veya soru kitapçığına işaretlenmesi, aday tarafından yazılması gereken bilgilerin yazılması ve talep edilmesi hâlinde adayın söylediği işlemlerin kaydedilmesi veya okunması gibi görevleri yerine getirdiğini, bu unvanın mevcut uygulamadaki kullanımının devam etmesinin uygun olduğunun değerlendirildiğini ifade etmiştir. Aday tarafından yazılması gereken bilgilerin yazılması da görev tanımı kapsamında olan işaretleyici görevlilerinin unvanına ilişkin bu talebin, Kurumumuz tarafından incelenebilecek ayrımcılık yasağına ilişkin olmadığı, dolayısıyla kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

24. Sonuç olarak; başvuranın işaretleyici yardımı alan adaylara ek süre verilmesi talebinin makul

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

düzenleme yükümlülüğü kapsamında ele alınabileceği, talebin muhatabı olan Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın bilgilendirilmiş olması gerektiği, ancak dosya kapsamında başvuran tarafından Yükseköğretim Kurulu'na bu yönde bir başvuru yapılmadığı, bu nedenle muhatap kurumun bilgilendirilmiş olması gerekliliğinin yerine getirilmemesi sebebiyle makul düzenleme yapılmamasından sorumlu tutulamayacağı, başvuranın DGS'de ek puan verilmesine ilişkin talebinin reddedilmesinin, DGS'nin benzer akademik kazanımlara sahip adaylar arasında objektif ve makul ölçütlerle rekabeti sağlama amacına dayanması ve engel durumuna ilişkin ihtiyaçların teknik düzenlemelerle (okuyucu/işaretleyici yardımı) karşılanabilmesi nedeniyle ayrımcılık yasağının ihlali niteliğinde olmadığı, sınav görevlilerinin unvanının “yazıcı-işaretleyici” olarak değiştirilmesine yönelik talebinin ise mevcut durumun engelli adayların sınava erişimine ilişkin fiili bir engel yaratmaması ve mevcut düzenlemede işaretleyici görevlilerinin yazma/kodlama görevini de yerine getirmesi nedeniyle ayrımcılık yasağına ilişkin olmadığı, bu kapsamda muhataplar tarafından ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/9/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: